

Betreft **Visienota Sport en Bewegen 2007 – 2010 “ Samen scoren op kwaliteit”**

Vergaderdatum 20 september 2007

Gemeentebld 2007 /

Agendapunt

Aan de Raad

Voorstel

De gemeenteraad wordt voorgesteld:

- Akkoord te gaan met de visienota Sport en Bewegen 2007 – 2010 :
- De visienota concreet te vertalen in de vorm van een uitvoeringsprogramma 2007 en 2008

Inleiding

Momenteel wordt er gewerkt aan een notitie integraal accommodatiebeleid en een herijking van het subsidiebeleid. Gedurende deze processen bleek de noodzaak om allereerst een integraal sport - en beweegbeleid te formuleren. Op basis van een brede visie ten aanzien van sport en bewegen kunnen accommodaties en tarieven en subsidies worden ingezet als instrumentarium. De sport –en beweegvisie dient dan ook als basisdocument voor besluitvorming over accommodaties, tarieven en subsidies.

Het Huis voor de Sport heeft opdracht gekregen om tezamen met de afdeling MRB een sportnotitie op te stellen volgens de volgende fases:

Fase 0 Analyse huidige sport -en beweegdeelname

Fase 1 Analyse huidige sportbeleid

Fase 2 Visie en doelstellingen toekomstig sportbeleid

Fase 3 Visie beleidsuitgangspunten en doelstellingen per sportpijler

De conceptvisie nota Sport en Bewegen 2007-2010 is bijgevoegd.

Om over goede basisgegevens voor het formuleren van sportbeleid te beschikken zijn de inwoners van Stein middels een enquête bevroegd op hun sport- en beweeggedrag en -wensen.

Verder is het ook van belang om inzicht te krijgen in de situatie van de sportverenigingen in Stein. Dit is ook gebeurd met behulp van een enquête

De resultaten van de enquêtes zijn opgenomen als bijlagen bij de visienota en hebben bij de formulering van doelstellingen en ambities nadrukkelijk een plek gekregen.

Parallel aan de enquêtes is deskresearch uitgevoerd om de huidige beleidskaders en ontwikkelingen in beeld te brengen. Enerzijds om te inventariseren wat er al allemaal is en anderzijds om al een bepaalde richting te kunnen bepalen voor het toekomstige beleid. Bestaand beleid komt nadrukkelijk terug in de visienota.

- In de inventarisatie is ook een relatie gelegd naar externe trends en ontwikkelingen en provinciaal en landelijk beleid op het gebied van sport en bewegen. Tevens zijn de resultaten van de enquêtes hiermee gecombineerd.

Middels een aparte commissievergadering d.d. 2 juli j.l. is er aan de hand van stellingen een discussie gevoerd die betrekking heeft op het sportbeleid. De resultaten van deze bijeenkomst zijn meegenomen tijdens het opstellen van de visienota die als bijlage is toegevoegd.

Financiële onderbouwing

Er zijn vooralsnog geen financiële consequenties.

Relevante beschikbare achtergrondinformatie

A. Visienota Sport en Bewegen 2007-2010 " Samen scoren op kwaliteit"

Burgemeester en Wethouders,

de Secretaris,   de Burgemeester,

Dict. DD

**Visienota Sport en Bewegen
2007-2010
Gemeente Stein**

“Samen scoren op kwaliteit”

Augustus 2007

Inhoudsopgave	Pagina
Samenvatting	3
Hoofdstuk 1 SWOT-analyse	4
Hoofdstuk 2 Sport en bewegen in Stein	5
2.1 Inleiding	
2.2 Missie en ambities sportbeleid	
Hoofdstuk 3 Sportstimulering	7
3.1 Inleiding	
3.2 Sportstimulering anno 2007	
3.3 Visie	
Hoofdstuk 4 Sportaanbod	9
4.1 Inleiding	
4.2 Sportaanbod anno 2007	
4.3 Visie	
Hoofdstuk 5 Sportvoorzieningen	11
5.1 Inleiding	
5.2 Sportvoorzieningen anno 2007	
5.3 Visie	
Hoofdstuk 6 Sportnetwerk	13
6.1 Inleiding	
6.2 Sportvoorzieningen anno 2007	
6.3 Visie	
Hoofdstuk 7 Subsidies en tarieven	14
7.1 Inleiding	
7.2 Subsidies en tarieven anno 2007	
7.3 Visie	
Bijlagen	
1. Stein in beeld anno 2007	15
2. Resultaten verenigingsenquête	31
3. Resultaten inwonersenquête	38
4. Externe trends en ontwikkelingen	52
5. Provinciaal sportbeleid	58
6. Landelijk sportbeleid	60

Samenvatting

Wij willen dat zoveel mogelijk inwoners gaan c.q. blijven sporten en bewegen. Sporten en bewegen is niet alleen leuk, het is ook gezond en draagt bij aan tal van maatschappelijke doelen zoals leefbaarheid, gezondheid en burgerparticipatie.

Hierbij hebben wij bijzondere aandacht voor jeugd, ouderen, mensen met een beperking, chronisch zieken en minima. In samenwerking met relevante beleidsterreinen en partners bekijken wij hoe we het sport- en beweegaanbod voor deze doelgroepen kunnen vormgeven.

We stimuleren de inwoners om te gaan sporten en bewegen en hebben daarvoor de sportaanbieders nodig. Zij zorgen voor een aanbod dat inspeelt op de verwachtingen van onze burgers. Voor onze gemeente zijn verenigingen een belangrijke partner in de uitvoering van het beleid. Zij hebben extra ondersteuning en begeleiding nodig bij het invullen van een nieuwe rol en bij aspecten rondom vrijwilligersbeleid. Wij kiezen hierbij voor een proactieve aanpak vanuit de gemeente. Daarnaast hebben wij oog voor de commerciële aanbieders die een bijdrage leveren aan het sportbeleid.

Een belangrijke randvoorwaarde om te kunnen sporten en bewegen zijn de voorzieningen. Wij zullen gaan sturen op de maatschappelijke waarde van een voorziening. Een meervoudig gebruik van een voorziening verhoogt de bezettingsgraad en daarmee maatschappelijke waarde en kan een positief effect hebben op de kwaliteit. Voor de jongste jeugd is er aandacht voor voorzieningen in de nabijheid van huis en school. Voorzieningen in de openbare ruimte moeten tegemoet komen aan de behoeften van de ongeorganiseerde sporters en kunnen tevens ingezet worden voor toeristische en recreatieve doeleinden.

Wij zoeken de samenwerking en samenhang zowel intern als extern. Ook regionale samenwerking met andere gemeenten heeft onze aandacht. Als gemeente vervullen wij vooral een facilitaire en regisserende rol. In sommige situaties zullen wij wat nadrukkelijker een stimulerende en aanjagende rol vervullen. Om de ambities te kunnen realiseren willen wij investeren in de interne capaciteit voor sport.

Subsidies en tarieven maken onderdeel uit van ons gemeentelijk sportbeleid. Ze worden door ons ingezet als instrumenten om de doelstellingen te realiseren. Hierbij willen wij eenvoudige en overzichtelijke procedures hanteren. Ook willen wij actief inspelen op externe subsidie-impulsen.

Kwaliteit wordt voor ons het kernwoord. We willen niet alleen kwalitatieve voorzieningen, maar ook een kwalitatief sport- en beweegaanbod, kwalitatief kader, vitale verenigingen en een kwalitatieve bijdrage van sport en bewegen aan maatschappelijke doelen. Dan kunnen we in Stein samen scoren op kwaliteit.

Hoofdstuk 1 SWOT-analyse

De ontwikkeling van de visienota is gestart met de analysefase. Onder burgers en verenigingen is een enquête gehouden om inzicht te krijgen in hun wensen op het gebied van sport en bewegen. Door bestudering van relevante beleidsdocumenten is inzicht verworven in de rol en betekenis van sport in het gemeentelijk beleid anno 2007. Ook zijn de externe trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op het sport- en beweegbeleid in kaart gebracht. Tot slot is het sportbeleid van de provinciale en rijksoverheid geïnventariseerd.

Een SWOT analyse is een bekend middel om de sterke en minder sterke punten in kaart te brengen en tevens de mogelijkheden en bedreigingen op waarde te kunnen schatten. Door deze in de SWOT analyse te koppelen kunnen strategische opties worden geformuleerd.

	<p>Sterke punten:</p> <ul style="list-style-type: none"> In verschillende beleidsnota's wordt relatie gelegd naar belang van sport en bewegen Bij de ontwikkeling van het concept Brede School wordt nagedacht over arrangementen en samenwerking Inzet op BOS-impuls waarbij wordt samengewerkt met diverse partners Diversiteit sportaanbod Inzicht in wensen en behoeften van inwoners en verenigingen Zowel in kwalitatief als kwantitatief opzicht goed accommodatieniveau. Aandacht voor de functie van de openbare ruimte Voldoende fiets- en wandelpaden voor sportieve recreatie Inzet op verbreding functie Steinerbos Geplande herijking van accommodatiebeleid en subsidiebeleid 	<p>Zwakke punten:</p> <ul style="list-style-type: none"> Geen vakleerkrachten bewegingsonderwijs op basisscholen Geen gerichte beleidsmatige ondersteuning voor sportverenigingen Traditionele relatie met sportverenigingen vooral gericht op contact over accommodaties en subsidies De huidige subsidieregeling voor sport levert slechts een beperkte bijdrage aan de realisatie van beleidsdoelen Afname bezetting kleine binnensportaccommodaties Gemeentebreed gezien overschot van voetbalvelden en tennisbanen Er is geen formele beleidscapaciteit voor sport en bewegen Er is geen sporttraad of andere koepelorganisatie Nog geen sport- en beweegbeleid Onvoldoende samenwerking met andere beleidsterreinen vanuit integraliteitsaanpak
<p>Kansen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Meer aandacht vanuit andere beleidsvelden voor sport als middel Vergrijzing: ouderen hebben tijd, willen bewegen en beschikken over ervaring/netwerk. Vervagen van grenzen tussen sport en recreatie waardoor belevenissporten zullen groeien Groeiende aandacht voor sportief en gezond leven vanuit overheid maar ook bedrijfsleven Aanvullend sport- en beweegaanbod door ook relatie te leggen naar commerciële aanbieders Buitenschoolse opvang biedt kansen voor sport en bewegen Vakleerkrachten-plus die in de buitenschoolse opvang activiteiten coördineren/ organiseren Professionalisering van vrijwilligersorganisaties Maatschappelijke stages en projecten zoals De Jonge Vrijwilliger BOS als belangrijke drager voor integrale aanpak Buurtorganisaties als belangrijke spil om activiteiten i.k.v. leefbaarheid in buurten/wijken op te zetten Mogelijkheden om (sport)accommodaties te clusteren of multifunctioneel te gebruiken 	<p>Strategische opties (Groeien)</p> <ol style="list-style-type: none"> BOS als opstap voor samenwerking buurt, onderwijs en sport Diversiteit aanbod promoten en hiermee Stein profileren. Ook aanbod met elkaar gaan verbinden Behoud en verbetering voorzieningenniveau door clustering en multifunctionaliteit. Hierbij ook aandacht voor de functie van de openbare ruimte Herijking van accommodatiebeleid en subsidiebeleid benutten om te sturen op beleidsdoelen 	<p>Strategische opties (Verbeteren)</p> <ol style="list-style-type: none"> Proactief oppakken van vitaliteit verenigingen Onderwijs als belangrijke partner. Dagarrangement rondom Brede School waarin sport en bewegen een plek heeft Sport "verkopen" als middel zowel intern als extern en hierbij zoeken naar samenwerking en samenhang Actieve benadering van bedrijfsleven Participatie van jongeren en ouderen met oog op vrijwilligersproblematiek
<p>Bedreigingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bevolkingsdaling Sport wordt vrijblijvender en commerciële waardoor mensen sport meer willen consumeren en zich niet verplicht willen voelen Toenemende druk op de vrije tijd (vooral jongeren en tweeverdieners). Er valt meer te kiezen. Toenemende druk op vrijwilligers bij verenigingen Dalende populariteit teamsporten Slechte gezondheidstoestand met name bij jongeren: zij sporten weinig buiten school en hebben weinig aandacht voor een gezond ontbijt Druk op gemeentelijke rol o.a. door vercommercialisering en spanningsveld individualisering en collectiviteit 	<p>Strategische opties (Verdedigen)</p> <ol style="list-style-type: none"> Behouden van voorzieningenniveau en (verenigings)aanbod op het gebied van sport en bewegen Mogelijkheden recreatiepark Steinerbos 	<p>Strategische opties (Terugtrekken/ ombuigen)</p> <ol style="list-style-type: none"> Kwetsbaarheid verenigingen, gelet op bevolkingsdaling en maatschappelijke ontwikkelingen. Hierin als gemeente een nieuwe rol gaan vervullen. Zoeken naar mogelijkheden om meer binding te krijgen met verenigingen Niet kiezen voor repareren van bijv. overgewicht maar sport vooraf betrekken Durven te kijken naar commerciële partners

Hoofdstuk 2 Sport en Bewegen in Stein

2.1 Inleiding

Vanuit onze strategische visie willen wij ons profileren als een kwalitatief hoogwaardige, groene woongemeente met leefbare kernen. Met dit profiel willen wij niet alleen een optimale woonomgeving bieden aan onze eigen bevolking maar ook een herkenbare positieve positie innemen binnen de regio. Ook met sport en bewegen kunnen wij ons profileren. Hiervoor willen wij een koppeling tot stand brengen tussen sportbeleid en andere beleidsvelden. De verbondenheid van sport met andere beleidsterreinen blijkt uit de inventarisatie "Stein in beeld anno 2007". De kansen zijn dus aanwezig, alleen zullen we deze meer moeten benutten.

Externe trends en ontwikkelingen vragen eveneens om een integraal sport- en beweegbeleid. Trends zoals individualisering, vergrijzing en ontgroening hebben hun effecten op de verschillende beleidsterreinen. Door een gericht sport- en beweegbeleid kunnen mogelijke bedreigingen worden omgezet in kansen.

Ook op landelijk en provinciaal niveau is er steeds meer aandacht voor sport en bewegen. Zo wil de overheid met de introductie van de Nationale Norm Gezond Bewegen mensen bewuster maken van hun beweegpatroon. De landelijke nota "Tijd voor Sport" besteedt veel aandacht aan sport- en bewegingsstimulering in de brede zin van het woord. Ook in het nieuwe kabinetsbeleid is er aandacht voor de meerwaarde van sport en bewegen. De provinciale nota "Sport verlegt grenzen in Limburg" sluit hierop aan en legt een nadrukkelijke relatie tussen breedtesport en topsport.

2.2 Missie en ambities sportbeleid

Stein wil zoveel mogelijk inwoners aan het sporten en bewegen krijgen en houden.

Ons sport- en beweegbeleid is op deze missie gericht en wordt vormgegeven aan de hand van de pijlers sportstimulering, sportaanbod, sportvoorzieningen, sportnetwerk en subsidies en tarieven. Aan de hand van de SWOT analyse en de daaruit voortvloeiende strategische opties, kiezen wij voor onderstaande ambities.

Pijler: Sportstimulering
Strategische opties: 1, 6, 8, 14
Ambitie 1: Er is een kwalitatief en breed sport- en beweegaanbod voor diverse doelgroepen

De gemeente Stein wil dat zoveel mogelijk inwoners gaan c.q. blijven sporten en bewegen en wil alle inwoners daartoe stimuleren. Dit kan ondermeer door een goed gespreid, breed en gevarieerd aanbod van sport- en sp(e)lfaciliteiten (binnen en buiten) en een breed educatief aanbod onder andere gericht op bevordering van gezond gedrag. De kwaliteit van de sportbeoefening staat daarbij voorop. Prioriteit wordt gegeven aan de doelgroepen jeugd, ouderen (55-plussers), minima en gehandicapten. Een sportieve en gezonde samenleving begint bij de jongste inwoners. Daarnaast is er aandacht voor de groep ouderen, aangezien de vergrijzing er toe leidt dat een zeer substantieel deel van de Steinse inwoners uit 55-plussers gaat bestaan. Voor met name kinderen van minima moet sport en bewegen op een laagdrempelige manier toegankelijk zijn. De doelgroep gehandicapten is een kwetsbare doelgroep die extra aandacht behoeft.

Pijler: Sportaanbod
Strategische opties: 2, 5, 9, 12, 13
Ambitie 2: Er wordt geïnvesteerd in de vitaliteit van verenigingen en er is aandacht voor de vrijwilligersproblematiek

Sportverenigingen zien wij als een belangrijke partner van ons beleid. Zij leveren als vrijwilligersorganisaties een belangrijke bijdrage aan het sportbeleid en zijn momenteel erg kwetsbaar. Daarom willen we aandacht besteden aan de vitaliteit van verenigingen en de vrijwilligersproblematiek die sportverenigingen ervaren.

Pijler: Sportvoorzieningen
Strategische opties: 3, 10, 11
Ambitie 3: Het accommodatiebeleid en –beheer is afgestemd op de nieuwe maatschappelijke ontwikkeling waarbij clustering en multifunctionaliteit speerpunten zijn

De nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen zoals individualisering en flexibilisering zorgen voor een andere sportconsument. Men wil een andere kwaliteit van accommodaties maar ook een bredere toepassing van deze accommodaties. Clustering en multifunctionaliteit zien wij hierbij als een belangrijk speerpunt.

Pijler: Sportnetwerk
Strategische opties: 7, 15
Ambitie 4: Door samenwerking en samenhang te zoeken wordt sport nog meer ingezet als middel.

Sporten en bewegen is niet alleen leuk en ontspannend, maar willen wij steeds nadrukkelijker inzetten om andere doelen binnen de Steinse samenleving te bereiken. Verbetering van de leefbaarheid, vergroting van de participatie van burgers, opheffing van sociale en maatschappelijke verschillen, tegengaan van isolement, bevorderen van contact tussen personen met verschillende culturele achtergronden, tegengaan van overlast door jongeren en het wegwerken van gezondheidsachterstanden. Hiervoor willen wij samenwerking en samenhang zoeken met partners binnen het netwerk van sport en bewegen.

Pijler: Subsidies en tarieven
Strategische opties: 4
Ambitie 5: Subsidies en tarieven worden ingezet als sturingsinstrumenten om beleidsdoelen te realiseren

Subsidies zien wij als sturende instrumenten om de kwaliteit van het sportaanbod te verhogen, een vernieuwend aanbod te stimuleren en de sportdeelname te vergroten. De tarieven van de accommodaties zijn van invloed op de laagdrempeligheid voor sport en bewegen.

Hoofdstuk 3 Sportstimulering

3.1 Inleiding

Sportstimulering is erop gericht om zoveel mogelijk mensen te stimuleren om te sporten en bewegen. Hierbij is het van belang om aandacht te hebben voor alle doelgroepen en de relatie die deze doelgroepen hebben naar andere partners en beleidsterreinen zoals buurt, onderwijs en zorg en gezondheid.

3.2 Sportstimulering anno 2007

Stein in Beeld

De gemeente Stein heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheden van de landelijke BOS-impuls (Buurt-Onderwijs-Sport). In dit kader heeft de gemeente voor 2007 en 2008 subsidie ontvangen die ingezet zal worden om achterstanden te verminderen onder de doelgroep 12-19 jaar. Uit GGD onderzoek blijkt dat minder dan 30% van de jeugd in Stein voldoet aan de beweegnorm. Als BOS activiteiten heeft de gemeente gekozen voor WhoZnext, Challenger en de jongerenbus. Ook is men in Stein bezig met de ontwikkeling van een Brede School waarbij in de visie is opgenomen dat sport en bewegen hierin een plek moet krijgen. Er is op geen enkele basisschool in Stein een vakleerkracht bewegingsonderwijs. Uit de gehouden burgerenquête blijkt dat wandelen, fietsen en fitness in Stein het meeste wordt beoefend.

Landelijk beleid

Vanuit landelijk beleid is er bijzondere aandacht voor innovatie door sportverenigingen en kwaliteitsbevordering van het sportkader. Verder wordt sterk ingezet op de relatie school en sport ondermeer via de Alliantie School en Sport. Deze alliantie heeft het doel dat in 2010 op 90% van de scholen vijf beweegmomenten per week worden aangeboden. Als aanvulling op dit landelijk sportbeleid wordt in het nieuwe beleidsprogramma 2007-2011 van het kabinet ("Samen werken, samen leven), sport ook in verschillende contexten genoemd. Ook in dit nieuwe programma is er veel aandacht voor de relatie sport en onderwijs. Het concept 'brede school' wordt extra gestimuleerd door het vergroten van het aantal combinatiefuncties in onderwijs, buitenschoolse opvang en sport. Verder wordt sport en cultuur ingezet om voortijdig schoolverlaten te voorkomen. Ook wil het kabinet scholen stimuleren om achterstandswijken te adopteren of sportactiviteiten te laten organiseren, zodat ze beter met hun maatschappelijke stages uit de voeten kunnen. Tot slot wil het kabinet uitkeringsgerechtigden ervaring laten opdoen in de sport.

Provinciaal beleid

De Provincie Limburg zet vooral sterk in op de breedtesport en topsport als stimulans hiervoor. Vanuit de breedtesport is er bijzondere aandacht voor kwetsbare doelgroepen zoals jeugd, mensen met een functiebeperking, ouderen en minderheden. Daarnaast wordt aangestuurd op innovatie van een meer op de vraag gericht sportaanbod. Specifiek voor de jeugdige inwoners stimuleert de Provincie een betere aansluiting tussen school, naschoolse/buitenschoolse vrijetijdsbesteding en de thuissituatie. Samenwerking met sportverenigingen is hierbij belangrijk uitgangspunt.

Trends en ontwikkelingen

Algemene trends, zoals vergrijzing en ontgroening, betekenen voor de sport dat (ook) andere doelgroepen dan de jeugd interessant worden. De belangstelling voor het lichamelijke is bovendien toegenomen en daarmee ook de belangstelling voor lichamenlijk inspannende activiteiten. Sport lijkt daarnaast tegemoet te komen aan een (groeiende) behoefte aan spanning en avontuur. Sportstimulering moet ook inspelen op de behoefte aan flexibilisering door een flexibel en vernieuwd aanbod.

3.3 Visie

Wij willen dat zoveel mogelijk inwoners gaan en blijven sporten vanuit de overtuiging dat sporten niet alleen leuk is, maar ook een belangrijke bijdrage levert aan maatschappelijk doelen zoals leefbaarheid, gezondheid en burgerparticipatie.

Hierbij hebben we op de eerste plaats bijzondere aandacht voor de jeugd. Het onderwijs heeft in onze visie een eigen verantwoordelijkheid als het gaat om de kwaliteit van bewegingsonderwijs. Wij faciliteren bewegingsonderwijs wel in de vorm van aanwezigheid van adequate sportaccommodaties voor onderwijsgebruik. Ook willen wij samen met het onderwijs, de buurt en de sportaanbieders sport- en beweegaanbod ontwikkelen tijdens en na schooltijd. Buurt- en sportverenigingen worden door ons gestimuleerd om hieraan een actieve bijdrage te leveren. Tevens zien wij veel kansen in de ontwikkeling van de Brede School waar sport en bewegen een plek moet krijgen. Wij vinden dat wij als gemeente ook een rol hebben in het kader van de ontwikkeling van zwemvaardigheid voor alle kinderen. Zwemmen is gezond, bevordert de fysieke en mentale ontwikkeling, creëert zelfvertrouwen, doorbreekt isolement en stimuleert sociale integratie. Bovendien gaat het ook om de veiligheid van de kinderen.

Voor de oudere jeugd is het belangrijk om in te spelen op hun belevingswereld. Hierin passen trendy en vernieuwende sportvormen. Ook willen wij jongerenparticipatie bevorderen. Het BOS project biedt hiervoor verschillende mogelijkheden welke wij zullen benutten en bij een positieve evaluatie zullen continueren.

Daarnaast is er aandacht voor de groep ouderen, aangezien de vergrijzing er toe leidt dat een zeer substantieel deel van de Steinse inwoners uit 55-plussers gaat bestaan. Wij spreken in dit verband liever over verzilvering omdat wij hierin ook kansen zien. Ouderen beschikken over veel kennis en ervaring en hebben vaak een uitgebreid netwerk. Deze expertise kunnen ouderen ook inzetten ten gunste van verenigingen en organisaties op het gebied van sport en bewegen. Deze doelgroep vraagt wel om een specifiek sport- en beweegaanbod met kwalitatief kader. Wij willen verenigingen en organisaties stimuleren om hierop in te spelen.

Ook hebben wij bijzondere aandacht voor mensen met een beperking en chronisch zieken. Voor deze doelgroep is sport en bewegen niet altijd vanzelfsprekend. Wij stimuleren organisaties en verenigingen die hier extra aandacht voor hebben. In facilitaire zin streven wij naar geschikte voorzieningen zowel buiten als binnen om sport en bewegen voor deze doelgroep mogelijk te maken. Hierbij zoeken wij ook samenwerking in regionaal verband met andere gemeenten. Vanuit dit kader zien wij ook mogelijkheden vanuit de verschillende prestatiegebieden binnen de WMO. Wij willen hierbij een relatie leggen met partners op het gebied van zorg en gezondheid en kansen bieden voor de genoemde specifieke groepen. Sport kan ook hier weer worden ingezet als middel.

Voor met name kinderen van minima moet sport en bewegen op een laagdrempelige manier toegankelijk zijn. De regeling bijzondere bijstand voor extra kosten die wij kennen voor deze doelgroep willen wij dan ook continueren.

Wij willen sport ook gebruiken voor onze profilering waarbij we de breedtesport en topsport met elkaar willen verbinden. Door samen te werken met andere gemeenten in de regio en met partners zoals onderwijs en bedrijfsleven willen we ons beter op de kaart zetten. De bestaande sportevenementen worden door ons gekoesterd maar wij kijken ook naar mogelijkheden voor de doorontwikkeling van deze evenementen.

Hoewel wij een eerste prioriteit leggen bij de meer kwetsbare doelgroepen, hebben wij ook aandacht voor de zogenaamde middengroep waaronder wij ook sport en bewegen willen stimuleren. Als belangrijke werkgever in de gemeente willen wij hierin het goede voorbeeld geven. Ook in facilitaire zin kunnen wij ondersteuning bieden in de vorm van het beschikbaar stellen van accommodaties. In dit kader is het bedrijfsleven voor ons een belangrijke partner.

Hoofdstuk 4 Sportaanbod

4.1 Inleiding

Sportstimulering is niet mogelijk zonder beschikbaar sportaanbod in georganiseerd, ongeorganiseerd of anders georganiseerd verband. Bovendien wordt sporten in ongeorganiseerd verband (ondermeer wandelen, fietsen, skaten) en anders georganiseerd verband (commercieel aanbod zoals fitness) steeds belangrijker. Bovenstaande vraagt om een herbezinning van de positie van de verschillende sportaanbieders en de gemeentelijke rol hierin.

4.2 Sportaanbod anno 2007

Stein in beeld

In Stein is er sprake van een grote diversiteit aan verenigingsaanbod. Uit de gehouden verenigingsenquête blijkt dat meer dan de helft van de verenigingen moeite heeft met het vinden van vrijwilligers met voldoende kennis en kunde. De grootste knelpunten voor verenigingen zijn een tekort aan bestuurders, vrijwilligers en trainers.

Trends en ontwikkelingen

De sportverenigingen hebben te maken met een aantal ontwikkelingen dat van invloed is op hun functioneren. Op de eerste plaats is er bij de sportconsument een groeiende behoefte aan een sportaanbod dat aansluit bij hun behoeften en dagindeling. Daarbij zijn er nog de maatschappelijke trends zoals individualisering, ontgroening en vergrijzing die van invloed zijn op de rol van sportverenigingen. Sportverenigingen in de huidige tijd hebben dan ook te maken met een "andere" sportconsument. Een consument die kritischer is op kwaliteit, meer individuele keuzes wil maken en zich niet wil verbinden aan langdurig vrijwilligerswerk. Daarnaast hebben sportverenigingen op intern niveau te maken met een aantal problematieken, ondermeer een teruglopend aantal vrijwilligers en druk van wet- en regelgeving. Tot slot wordt vanuit de samenleving steeds vaker een beroep gedaan op sportverenigingen om hun maatschappelijke rol te vervullen.

Hierdoor wordt de traditionele vereniging gedwongen haar rol te heroverwegen. Kwaliteit is daarbij het motto. Een vereniging die inspeelt op alle ontwikkelingen, heeft in de toekomst voldoende vitaliteit om te kunnen blijven bestaan. Vitaal in de zin van: bereidheid tot verandering, georiënteerd op de maatschappij, klant- en omgevingsgericht en beschikkend over een kwalitatief hoogwaardige organisatie. De vitale vereniging is dus niet alleen intern gericht maar met name ook extern.

Vanuit de demografische ontwikkelingen is een afname van de ledenaantallen bij sportverenigingen te verwachten. Op basis van de bevolkingsprognose door CBS wordt geconstateerd dat het totale inwonersaantal in Stein zal afnemen van 26.325 (2007) naar 23.715 (2025). Dit is een relatieve daling van 10%. In de jeugdige categorie 0-20 jarigen daalt het aantal van 5.570 (2007) naar 3.996 (2025), dus een relatieve daling van 28%. Daartegenover wordt een groei verwacht tussen 2007 en 2025 in de categorie 65 jaar of ouder. Voor deze categorie groeit het aantal van 4.411 (2007) naar 6.994 (2025), dus een relatieve groei van 59%. Deze krimpontwikkeling en de ontgroening en vergrijzing zal zijn effect hebben op de ontwikkeling van ledenaantallen bij sportverenigingen.

Het sportaanbod wordt niet alleen maar vormgegeven door de traditionele sportverenigingen maar ook door de ongeorganiseerde en anders georganiseerde sport. In de toekomst zal de grens tussen de traditionele sportverenigingen en de ongeorganiseerde en anders georganiseerde sport vervagen. Er ontstaan nieuwe samenwerkingsverbanden en aanbodsvormen.

De geschetste ontwikkelingen op demografisch gebied, maar ook het veranderende gedrag van de sportconsument hebben invloed op de toekomstige sportdeelname:

- De demografische ontwikkelingen hebben invloed op de populariteit van verschillende takken van sport. Sporten die tot op hoge leeftijd kunnen worden beoefend zullen populairder worden (wandelen, fietsen, jeu de boules).
- Meer jongeren zullen gaan sporten vanuit gezondheidsmotieven. Mede hierdoor wordt fitness de meest beoefende sport.
- Verenigingssporten die nu vooral door de jeugd worden beoefend (voetbal, volleybal) zullen nog nauwelijks groei doormaken.
- De deelname aan individueel te beoefenen sporten zal toenemen. Veel van deze sporten zijn modegevoelig en zullen voornamelijk opgepakt worden door de commerciële aanbieders. Een en ander zal ten koste gaan van het aantal verenigingsleden.
- Veel jeugdigen haken op 13de of 14de levensjaar af als sportdeelnemer. Zij maken een keuze in hun vrijetijdsbesteding (school, bijbaantjes).
- De grens tussen sport en recreatie zal nog vager worden. Vooral de individueel te beoefenen sporten, zoals golf, fitness en skaten, winnen aan belang.
- Sportbeoefening zal toenemen, terwijl het aantal lidmaatschappen van sportverenigingen afneemt.

4.3 Visie

Wij zien het als onze taak om aandacht te besteden aan sportverenigingen als een belangrijke partner voor de uitvoering van het sport- en beweegbeleid. Verenigingen moeten gefaciliteerd worden om deze rol te kunnen vervullen. Gelet op de trends en ontwikkelingen lijkt het onontkoombaar dat er wordt geïnvesteerd in vitale verenigingen die toekomstbestendig zijn. Wij blijven ons richten op ondersteuning van sportverenigingen omdat dit vrijwilligersorganisaties zijn die een belangrijke bijdrage leveren aan het sportbeleid en momenteel het meest kwetsbaar zijn. Zonder een goed functionerend verenigingsleven is een bijdrage door sport aan de diverse maatschappelijke doelen ondenkbaar.

Wij hanteren hierbij een proactieve aanpak waarbij we ons enerzijds richten op het versterken van de vitaliteit van verenigingen ten behoeve van de toekomstbestendigheid en anderzijds op verenigingsondersteuning waarbij alledaagse vraagstukken worden opgepakt. Verenigingen zijn in sterke mate afhankelijk van vrijwilligers. Wij willen de bestaande vrijwilligers graag waarderen en ondersteunen. Daarnaast willen wij initiatieven ontplooiën om nieuwe vrijwilligers te enthousiasmeren en de druk op vrijwilligers in de sport te verminderen. De doelgroep jongeren en ouderen zullen hierbij worden aangesproken. Bevordering van jongerenparticipatie en maatschappelijke stages kan leiden tot meer jeugdige vrijwilligers. Daarnaast willen wij de kansen van de toenemende vergrijzing verzilveren. Ouderen beschikken vaak over veel kennis en ervaring en een uitgebreid netwerk. Tevens zal er gekeken worden in hoeverre het bedrijfsleven van Stein een bijdrage wil leveren om kennis en kunde in te zetten en/of vrijwilligerswerk onder werknemers te stimuleren. In onze visie maakt de anders georganiseerde sport deel uit van het totale sport- en beweegaanbod van onze gemeente. Uit de inwonersenquête blijkt dat fitness op de derde plaats staat als meest beoefende sport. Ook uit landelijke trends en ontwikkelingen blijkt dat sporten buiten georganiseerd verband, steeds populairder wordt. De anders georganiseerde sport wordt primair overgelaten aan de commerciële sector maar krijgt binnen het sportstimuleringsbeleid wel aandacht. De commerciële sector kan immers een rol spelen in het aanbod van activiteiten. Daar waar de commerciële sector een bijdrage levert aan het gemeentelijk sportbeleid, zullen ze als partner worden ingezet.

Behalve de reguliere sportaanbieders is er ook aandacht voor het aanbod van overige partners zoals zorgaanbieders, welzijnsorganisaties, buurtorganisaties en onderwijsinstellingen. Wij zullen het overige aanbod beter op elkaar afstemmen, waardoor er sterker vanuit een integrale aanpak zal worden gewerkt.

Gezien de populariteit van wandelen en fietsen in onze gemeente hebben wij ook aandacht voor de ongeorganiseerde sporter. Hiervoor treden wij met name voorwaardenscheppend op, door op het gebied van ruimtelijke ordening en toerisme en recreatie de mogelijkheden om te sporten en bewegen in de openbare ruimte structureel in te bedden. Bovendien komt er aandacht voor de jeugd die in de nabijheid van huis en school wil sporten en spelen.

Hoofdstuk 5 Sportvoorzieningen

5.1 Inleiding

Sportvoorzieningen vormen de basisvoorwaarde om te kunnen sporten. De gemeente vervult hierbij een facilitaire rol door zorg te dragen voor voldoende binnen- en buitensportaccommodaties. Door de toenemende populariteit van sportieve recreatie is ook de openbare ruimte een belangrijke sportvoorziening. De gemeente zal echter steeds meer moeten zoeken naar een balans tussen kwaliteit, kwantiteit en betaalbaarheid van sportvoorzieningen en ten aanzien hiervan keuzes moeten maken.

5.2 Sportvoorzieningen anno 2007

Stein in beeld

In vergelijking met andere gemeenten heeft Stein een kwalitatief en kwantitatief goed voorzieningenniveau met 5 gymzalen, 3 sportzalen, sporthal, zwembad en buitensportvoorzieningen. Gemeentebreed is er wel sprake van overschot aan voetbalvelden en tennisbanen. Door de herinrichting en vernieuwing van de sportaccommodaties aan het Mergelakker wordt al een efficiëncyslag gemaakt. De bezetting van met name de kleinere binnensportaccommodaties is de laatste tijd afgenomen. Voor twee gymzalen wordt onderzocht of ze gesloten kunnen worden en welke alternatieven beschikbaar zijn.

Trends en ontwikkelingen

De ruimte die de gemeentelijke overheid door de privatisering van sportaccommodaties heeft gelaten aan andere actoren binnen de sportsector (sportclubs, particuliere exploitanten), heeft geleid tot een verdubbeling van het aantal particuliere exploitanten van zwembaden, overdekte en openlucht sportaccommodaties. Het aantal multifunctionele sportaccommodaties is de laatste tien jaar aanzienlijk toegenomen. Deze ontwikkeling sluit aan bij de veranderende vrijetijdsbehoeften van Nederlanders, gericht op meer kwaliteit en meer mogelijkheden tot het combineren van vrijetijdsactiviteiten. Verder krijgt kunstgras steeds meer aandacht. In de hockeysport, en in mindere mate het korfbal en tennis, is kunstgras tegenwoordig de norm. Ook binnen voetbal wint kunstgras aan populariteit. In 2001 werden nog slechts 15 van dergelijke velden aangelegd, een jaar later waren dat er al vierendertig. Voordelen van kunstgras zijn een verbetering van de kwaliteit van de sportbeoefening en een vrijwel onbeperkte bespelingcapaciteit. Inmiddels zijn de reglementen van de KNVB gewijzigd en is het toegestaan dat amateur-wedstrijden op kunstgras worden gespeeld. Ook is er vanuit landelijk en provinciaal beleid meer aandacht voor clustering en multifunctioneel gebruik van (sport)accommodaties.

5.3 Visie

Uit de analyse blijkt dat wij beschikken over een kwalitatief en kwantitatief goed voorzieningenniveau als het gaat over de sportvoorzieningen. Een kwantitatieve slag ligt dan ook niet voor de hand. Daarom kiezen wij ook voor een kwalitatieve benadering en bevorderen we een optimale inzet en multifunctioneel gebruik van de sportaccommodaties. Voorzieningen met een hoge bezettingsgraad en multifunctioneel gebruik hebben immers een hogere maatschappelijke waarde.

Wij zijn dan ook van mening dat we met een creatieve en open blik moeten kijken op welke wijze we kunnen sturen op intensief en multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties, zowel buiten als binnen. Dit doen wij vanuit de overweging dat de behoefte hiervoor bestaat en dat een gezamenlijk gebruik het draagvlak voor een accommodatie vergroot. Medegebruik van sportaccommodaties door andere partners waaronder de buurt en het onderwijs is hierbij uitgangspunt. Wij realiseren ons dat een intensiever gebruik van accommodaties ook iets vraagt van de kwaliteit van accommodaties. Wij zullen dan ook kijken naar de mogelijkheden voor toepassing van nieuwe technieken zoals kunstgras.

Tevens kan ook worden gedacht aan het gebruiken van commerciële sportvoorzieningen door de eigen inwoners en het stimuleren van medegebruik van de gemeentelijke sportvoorzieningen door recreanten en toeristen. In dit verband zien wij ook mogelijkheden voor een verbreding van de functie van recreatiepark Steinerbos.

De leefbaarheid in de kernen heeft voor ons een hoge prioriteit. De aanwezige sportvoorzieningen spelen hierin een belangrijke rol. Toch zal het niet langer mogelijk blijven om voor de lange termijn op alle plekken dezelfde voorzieningen in stand te houden. De vraag naar en invulling van sporten en bewegen binnen de kernen zal leidend zijn en de voorzieningenbehoefte zal hierop moeten aansluiten. Clustering en centralisatie van accommodaties zou hiervan een gevolg kunnen zijn. Centralisatie van accommodaties kan een positieve bijdrage leveren aan de kwaliteit van de accommodaties en daarmee aan de kwaliteit van sportbeoefening. Bovendien vermindert hierdoor de kwantiteit en daarmee de exploitatielasten voor de gemeente. Wij zoeken hierbij wel nadrukkelijk de dialoog met betrokken verenigingen en andere partners in de omgeving.

Voorzieningen moeten niet alleen gecreëerd worden voor de georganiseerde sporters. Ook in onze gemeente is sporten in ongeorganiseerd verband erg populair. Voorzieningen in de openbare ruimte moeten ertoe leiden dat ook tegemoet wordt gekomen aan de behoeften van deze doelgroep, maar ook ingezet kunnen worden voor toeristische en recreatieve doeleinden. Voor de allerjongste jeugd is het ook wenselijk om sport- en spelvoorzieningen dicht bij huis en school te behouden c.q. te realiseren. Dit heeft een positief effect op de leefbaarheid in de kernen en biedt voor het onderwijs en de kinderopvangorganisaties meer mogelijkheden om dagarrangementen aan te bieden waar sport en bewegen onderdeel van uitmaken. Bovendien bieden speelplekken in de buurt ook een ontmoetingsplaats voor jong en oud.

Hoofdstuk 6 Sportnetwerk

6.1 Inleiding

Sport en bewegen krijgt een steeds prominentere rol in de samenleving. Een goed functionerend sportnetwerk is hierbij van groot belang. Het sportnetwerk wordt vormgegeven door de verschillende partners in het sport- en beweegveld. Het gaat hierbij om interne alsook externe partners. De traditionele sportverenigingen maken deel uit van het sportnetwerk. Daarnaast zijn ook andere partners actief op het gebied van buurt, onderwijs, zorg en gezondheid, bedrijfsleven en vrije tijd maar ook de commerciële sportaanbieders. Door een goede samenwerking tussen de partners in het netwerk van sport en bewegen kan worden gewerkt aan continuïteit en professionaliteit.

6.2 Sportnetwerk anno 2007

Stein anno 2007

De gemeente Stein heeft wel contact met verenigingen maar deze contacten zijn vooral gericht op overleg over subsidies, tarieven en de accommodatie. Bovendien hebben deze contacten geen structureel karakter, temeer omdat er formeel geen beleidscapaciteit is voor sport. Er is in Stein ook geen sportraad aanwezig. Ook de samenwerking met andere externe partners in ondermeer buurt en onderwijs heeft nog geen structurele vorm. Verenigingen kunnen voor vragen terecht bij het Steunpunt Vrijwilligerswerk maar hier wordt door sportverenigingen nog niet optimaal gebruik van gemaakt.

Trends en ontwikkelingen

Sport maakt integraal onderdeel uit van de maatschappij. Daarbij is sport steeds minder een afgebakend terrein en de samenwerking met andere sectoren wordt hechter. Dit betekent dat ontwikkelingen in andere maatschappelijke sectoren, ook voor de sport consequenties hebben. Sport wordt vrijblijvender, grootschaliger en commerciëler. Ook steeds meer werkgevers zijn geïnteresseerd in maatschappelijk ondernemen en preventie van ziekteverzuim waarbij sport en bewegen een rol kan spelen. Dit vraagt om een integraler gemeentelijk beleid en om een (gemeentelijke) visie ten aanzien van die andere partners

6.3 Visie

Wij zien voor onze gemeente heel veel kansen om sport en bewegen in te zetten als instrument en om een verbinding te leggen naar andere beleidsterreinen en partners. Voor onszelf zien we een belangrijke rol weggelegd in facilitaire en regisserende zin. In sommige situaties zullen wij wat nadrukkelijker een stimulerende en aanjagende rol vervullen. Om de geformuleerde ambities te kunnen realiseren willen wij investeren in de interne capaciteit voor sport.

De verbinding naar andere beleidsterreinen en partners is zowel intern als extern gericht. Wij willen dat de beleidsterreinen sport, gezondheid, jeugd, onderwijs, ouderen, WMO en buurt meer afstemming met elkaar zoeken. Regionale samenwerking met andere gemeenten is voor ons ook een belangrijk aandachtspunt.

Verder willen wij investeren in een netwerk waarin alle partners van het sportbeleid zijn vertegenwoordigd. Wij zullen hiertoe het initiatief tonen en de partners bepalen zelf de mate en invulling van participatie. Behalve een sportnetwerk met alle partners, zullen wij ook zoeken naar een vorm waarin we intensiever contact hebben met sportverenigingen in de overtuiging dat deze vrijwilligersorganisaties extra aandacht en begeleiding nodig hebben. Dit moet ertoe leiden dat de communicatie verder wordt verbeterd en er inzicht komt in de gewenste ondersteuning zodat verenigingen toekomstbestendig worden.

Hoofdstuk 7   Subsidies en Tarieven

7.1 Inleiding

Subsidies en tarieven vormen het sluitstuk op de voorgaande pijlers. Het zijn instrumenten die kunnen bijdragen aan de beoogde beleidsdoelstellingen.

7.2 Subsidies en tarieven anno 2007

Stein anno 2007

In de gemeente Stein is een herijking gepland van het huidige subsidiebeleid, gericht op een versterking van de effectiviteit van het gemeentelijke beleid. Op basis van de huidige subsidieverordening ontvangen sportverenigingen die voldoen aan de gestelde criteria per jeugdlid een bedrag van bijna € 35,-. De gemeente Stein hanteert geen gereduceerde tarieven voor verenigingen, maar erkende verenigingen ontvangen via subsidie wel 35 % korting op de huurtarieven. Deze procedure is erg arbeidsintensief. De huurtarieven die gelden voor erkende verenigingen liggen rond het provinciale gemiddelde.

Trends en ontwikkelingen

Vanuit landelijk en provinciaal beleid zien we steeds meer pilotsubsidies en stimuleringsubsidies waarbij vooral wordt ingezet op de doelen vanuit de breedtesportstimulering. Speerpunten hierbij zijn ondermeer de relatie sport en school, en school en buurten/wijken. Verder is er ook aandacht voor vernieuwend sportaanbod en vitale verenigingen. Veel gemeenten zien kansen in deze stimuleringsubsidies en spelen hierop in. De structurele verankering verdient vaak wel nog extra aandacht. Op gemeentelijk niveau zien we dat veel gemeenten bezig zijn met een herijking van het gemeentelijke subsidiebeleid. De zogenaamde output subsidiëring wordt hierbij belangrijker omdat veel gemeenten meer willen sturen op de resultaten.

7.3 Visie

Subsidies en tarieven zijn voor ons geen doel op zich, maar worden ingezet als instrumenten om de doelstellingen en ambities van het sportbeleid te realiseren. De laagdrempeligheid van sportbeoefening wordt in belangrijke mate bepaald door de hoogte van de tarieven. Anderzijds denken wij dat de hedendaagse sportconsument ook een hoge mate van kwaliteit verwacht en bereid is om hiervoor te betalen. Subsidie zien wij als een stimuleringsmiddel en niet als een vaste inkomstenbron voor verenigingen. Door subsidies als stimuleringsmiddel in te zetten, worden de sportaanbieders geprikkeld om bij te dragen aan de gestelde doelen. De procedures moeten wel eenvoudig en overzichtelijk zijn en er moet ruimte zijn voor vernieuwing.

Als het gaat om externe subsidie-impuls willen wij hierin actiever worden. Dit kan ook als daar intern capaciteit voor is en als er een beleidsmatige basis aanwezig is. Verder maken we ons sterk om succesvolle subsidie-impuls zoals de BOS-impuls te continueren.